

EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska socialfonden

Ankomstdatum:
2018-08-17

Sid 1(20)
Diarienummer
2015/00355

Vi förändrar arbetsmarknaden

Slutrapport

Uppgifter om projektet

Namn på projektet	Blekinges Unga Lyfter 2.0	Startdatum	2015-05-01
Kontaktperson för projektet	Magnus von Schenck	Slutdatum	2018-06-30
Telefonnummer	0455-32 20 40		
E-post	magnus.vonschenck@regionblekinge.se		

Syftet med en slutrapportering är att skapa en enhetlig struktur för insamling av information om projektet i sin helhet och ska bidra till lärande. Slutrapporten ska också underlätta spridning av resultat och metoder från Socialfondsprojekt i Sverige. I slutrapporten ombeds ni därför beskriva uppnådda resultat samt redogöra för ett antal centrala delar i projektets genomförande.

Under varje rubrik finns en inledande text om avsnittets innehåll. Det är viktigt att slutrapporten bygger på en diskuterande redogörelse.

Sammanfattning

Sammanfattningen kommer att användas av ESF-rådet i olika sammanhang. Lägg därför stor vikt vid att få en så rättvisande sammanfattning som möjligt

ESF-projektet Blekinges Unga Lyfter 2.0 har från maj 2015 till april 2018 bedrivit en bred verksamhet där Blekinges unga via fysiskt etablerade Navigatorcentrum i varje kommun erbjudits "en väg in" och "flera vägar ut" mot hela Blekinges arbetsmarknad. Totalt har 2504 unga, varav 994 kvinnor och 1510 män, deltagit i projektet. Att fler män deltagit i projektet speglar den ojämställdhet som råder i Blekinges utanförskap. Männerna utgör i Blekinge över 60% i samtliga grupper som Arbetsförmedlingen definierar som utsatta. Totalt har 1771 av projektets deltagare gått till jobb eller studier. Av kvinnorna har 76 % avslutats till jobb eller studier. Motsvarande siffra för männen är 67 %.

Arbetsförmedlingen, Region Blekinge, Landstinget Blekinge och samtliga kommuner har under åren 2013 - 2017 arbetat för att halvera ungdomsarbetslösheten. BUL 2.0 har fungerat som en operativ samverkan där parterna i projektform hjälpt ett antal individer som varken arbetar eller studerar till arbetsmarknaden. Denna operativa samverkan har bidragit till Blekinges strategiska mål att halvera ungdomsarbetslösheten. BUL 2.0 har även bidragit till att parterna utvecklat en långtgående systempåverkande samverkan där de ökat samhällets långsiktiga förmåga att stödja Blekinges unga. Parterna vittnar om ökad tillit till alla övriga aktörer och inom respektive organisation har tryggheten ökat - alla känner att ledning och verksamhet går hand i hand mot

gemensamt prioriterade mål.

För projektets unga har det regionala projektet inneburit ett kraftigt utökat utbud med en hög och jämn kvalitet på länets alla Navigatorcentrum. För många unga som befunnit sig relativt nära arbetsmarknaden har Navigatorcentrum blivit platsen att vända sig till för vägledning och coachande samtal - ofta kompletterade med gruppaktiviteter för exempelvis CV-skrivning, utbildning i personlig ekonomi, inspirationsföreläsningar, matchningsaktiviteter mot arbetsgivare samt arbete med välmående och hälsa.

För unga med mer komplex problembild har Navigatorcentrum dessutom arbetat med att stärka de ungas självkänsla och förmåga att orientera i samhället. För 94 unga som befunnit sig långt från arbetsmarknaden har projektet erbjudit Landstinget Blekinges arbetslivsorienterade 18-veckors rehabiliteringskurs Liv i Livet. Här har deltagarna genom upplevelsebaserat lärande arbetat med att bygga egenmakt och självförtroende. Det har funnits utrymme att reflektera över vad som är viktigt för en själv.

Navigatorcentrums framgång vilar på att verksamheten är relevant för de unga. Varje Navigatorcentrum har anställda ungdomsspanare som rekryterats ur gruppen unga arbetslösa - ofta med egen erfarenhet av dåligt mående. Ungdomsspanarna marknadsför Navigatorcentrum och lyssnar av målgruppens behov och attityder på fysiska och digitala platser där unga finns. De jobbar även direkt med deltagarna i coachande enskilda samtal och med utformning och genomförande av gruppaktiviteter.

Grundpelaren för projektets personal har varit bemötande och alla människors lika värde. Projektdeltagarna har rekryterats och fått individuellt utformat stöd oberoende av etnicitet, sexuell läggning eller könstillhörighet. Blekinge har genom sina Navigatorcentrum en etablerad regional verksamhet med kapacitet att aktivt anpassa verksamheten utifrån målgruppens aktuella och ständigt föränderliga behov. Under projekttiden har verksamheten löpande förändrats i takt med målgruppens förändring där vi idag möter ökad andel män, funktionshindrade, unga med förgymnasiala betyg och utomeuropeiskt födda.

En av samhällets största utmaningar för framtiden är att ohälsan bland unga utanför arbetsmarknaden ökar. Grunden för ohälsa läggs redan under skoltiden - nästan hälften av rikets 15-åringar upplever numera återkommande psykosomatiska symptom.

Projektidé och förväntade resultat

Redogör för projektets syfte och övergripande projektmål, delmål och avsedda förväntade resultat. Har syfte, mål och målgrupp förändrats under projekttiden? Varför i sådana fall? Hur många kvinnor och män har deltagit i projektet?

Efter fordons- och finanskrisen bet sig ungdomsarbetslösheten i Blekinge fast på mycket höga nivåer. För en region är det allvarligt när ungas väg till arbetsmarknaden inte fungerar som den ska och de unga hamnar i utanförskap. Uppskjutet inträde på arbetsmarknaden är kostsamt för samhället och för individerna ökar risken för att utveckla dåligt mående och psykisk ohälsa. Har man som ung drabbats av psykisk ohälsa är risken större att problemen återkommer även senare i livet vilket riskerar påverka Blekinges regionala utveckling även framöver. Tillväxten i Blekinges företag och därmed även Blekinges regionala utveckling begränsas redan av att företagen upplever kompetensbrist.

Blekinges samtliga kommuner, Landstinget Blekinge, Arbetsförmedlingen, Länsstyrelsen i Blekinge, Almi och högskolan bestämde sig 2013 för att utvecklingen behövde vändas och satte upp målet att genom systemsamverkan halvera ungdomsarbetslösheten till år 2017.

Verksamhet för unga fanns på plats och vidareutvecklades under 2013-2014 av Blekinges aktörer. Exempelvis utvecklades Navigatorcentrum genom att anställa så kallade Ungdomsspanare och Liv i Livet stöptes om i en version som riktades specifikt till unga.

2015 lanserade Europeiska Socialfonden Sysselsättningsinitiativet för unga i det nya programområde 3 som riktade sig till regioner med en ungdomsarbetslöshet som översteg 25%. Hälften av medlen i PO3 kom att delas ut till regionala satsningar - resten gick till den nationella satsningen Ung Framtid som Arbetsförmedlingen ansvarade för.

Instruktionen var även till regionerna att man skulle utöka insatser som redan visat sig effektiva, d.v.s. göra mer av det som redan funkar.

För Blekinges del var det naturligt att satsa på Navigatorcentrum och Liv i Livet.

Projektet syftade till att fånga upp ungdomar som varken arbetar eller studerar och få dem i sysselsättning för att motverka långtids-arbetslöshet och social utestängning. Inom denna grupp återfinns unga som av Arbetsförmedlingen kodas som utsatta, dvs som saknar fullföljd gymnasieutbildning, är utrikes födda eller som har en funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga.

Projektet kompletterade därmed de befintliga arbetsmarknadspolitiska insatserna som till exempel Arbetsförmedlingens insatser eller jobb- och utvecklingsgarantin, men även nya tidsbegränsade initiativ som Arbetsförmedlingens PO3-projekt Ung Framtid.

Det nationella projektet Ung Framtid hade ambitionen att hjälpa de unga som stod mycket nära arbetsmarknaden, medan BUL 2.0 hade en bredare målgrupp som inkluderade de som stod allra längst från arbetsmarknaden. Inriktningen för projektet har inte primärt varit att metodutveckla utan istället mer ge direkt individanpassat stöd, utifrån befintlig formell och informell kompetens, till unga individer i målgruppen.

För de som står längst från arbetsmarknaden

För de unga som står längst ifrån arbetsmarknaden erbjuder Landstinget Blekinge den arbetslivsorienterade rehabiliteringskursen Liv i Livet. För denna målgrupp handlar det om att stärka sin självkänsla och självtillit. Genom Liv i Livet får deltagarna verktyg till en nystart och upplevelser som kan lägga grunden för ett bättre liv. Liv i Livet blir för många en ingång eller ett närmande till arbete och egen försörjning, utbildning eller fortsatta rehabiliteringsinsatser.

Huvudman för insatserna i Liv i Livet har varit Landstinget Blekinges och kopplingen till Navigatorcentrum har varit att deltagarna har anvisats från Navigatorcentrum till Liv i Livet och efter avslutad kurs har de unga i allmänhet återvänt till Navigatorcentrum för vidare stöd och hjälp på sin resa mot arbetsmarknaden.

Att vara ung och arbetslös eller sjukskriven under en längre tid, innebär en påtaglig risk för utanförskap. Detta leder många gånger till ett försämrat självförtroende/självkänsla vilket i sin tur kan leda till nedstämdhet, depression och isolering med mera. Vägen till arbetsmarknad/studier eller någon form av aktivitet blir då ofta svårare för individen. Mot den bakgrunden är det av stort värde för en ung individ att få möjlighet att delta i en arbets- eller studieförberedande åtgärd såsom Liv i Livet.

Operativ samverkan - del i strukturell systemsamverkan

Projektet utgjorde i sig självt i huvudsak en operativ samverkan, dvs en samverkansinsats som drivs i syfte att i projektform till arbetsmarknaden rehabilitera ett antal individer i utvalda målgrupper genom att lösa för stunden utvalda utmaningar. Den operativa samverkan kompletterades i BUL 2.0 med Blekinges befintliga tydliga strategiska systemsamverkan som 2013 satte som mål att halvera ungdomsarbetslösheten fram till år 2017. Den strategiska systemsamverkan är en process med kapacitet till att med proaktivt perspektiv uppnå systemförändring och därmed motverka de negativa samhällstrenderna som underliggande driver exempelvis utvecklingen av ungas ohälsa. Parterna i strategisk systemsamverkan arbetar med gemensamma målbilder, utvecklade tillit till övriga aktörer och långsiktighet i lösningen av den gemensamma uppgiften.

Region Blekinge var i BUL 2.0 projektägare och utövade i projektet ett neutralt samverkansledarskap. Genom att projektägaren tog ett renodlat processfokus gavs förutsättningar för att projektets aktörer kunde lita på att någon verkligen fokuserade på processen och att processen både vårdades, fungerade och var rättvis för alla inblandade. Resultatet blev en öppen attityd med stor tillit till varandra där de som är experterna på arbete med de unga fick fortsätta vara experter och med generositet delade med sig till andra och även var öppna för att låta sig inspireras, sno idéer och nyttja övrigas expertis. Blekinges aktörer fick på så sätt tillgång till en bredare kunskapsbas och kunde även erbjuda en betydligt bredare flora av insatser till länets unga. Just bredden av insatser är viktig eftersom unga, liksom vuxna, är en heterogen grupp där ingen har exakt samma behov som någon annan.

Tack vare att aktörerna rivit hinder och murar mellan varandra och ser prioriterar samverkan med fokus på det gemensamma målet har även attityden mot externa aktörer och projekt blivit mer inkluderande. Systerprojekt som ESF-projekten Ung Framtid och Kaoskompaniet har knutits nära BUL 2.0 både i det operativa arbetet och i det strategiska systemsamverkansarbetet i BUL Stygrupp.

Projektaktörerna understryker vikten av att de känt sig likabehandlade som en framgångsfaktor för samverkan. Parterna menar att det inte hade blivit alls lika bra om en av dem tagit rollen som samverkansledare eftersom en lokal projektägare som själv är aktiv expert i projektet blir svårare att betrakta som neutral. En regional aktör har lättare att ta och bli accepterad i en neutral roll. Det blir också enklare att säkra implementation i ett lyckat regionalt initiativ.

När nu projektet är slut pekar parterna på behovet av ett fortsatt regionalt ledarskap med neutralt anslag för frågorna. Vi anade att detta var viktigt, men det visade sig vara en av de mest fundamentala delarna i Blekinges samverkansframgång.

Även om syftet med BUL 2.0 inte har varit metodutveckling så har den engagerade kunskapsmiljö som projektet utvecklat inneburit stor innovation som hjälpt projektet att lyckas i en föränderlig omvärld. Ungar är en heterogen grupp vars behov inte är statiska. I konceptet med Navigatorcentrum ligger därför att ständigt pröva och ompröva och i god kontakt med målgruppen hålla nyfikenheten på målgruppen unga på topp och hela tiden ligga med örat på rälset - och som en delprojektledare uttryckte det hela tiden ställa sig frågan - "Vad är aktuellt för de unga de kommande tre veckorna?". När vi slutar ställa den frågan är vi på väg att tappa bemötande och kontakten med de unga. Det är centralt att hela tiden bejaka och utveckla ett bemötande som unga bejakar och som aldrig blir myndighetslikt och att vårda ett relevant erbjudande till de unga.

Målgruppens förändring

Ungas hälsa - en negativ samhällstrend

Folkhälsoinstitutet släppte den 26 april 2018 sin rapport "Varför har den psykiska ohälsan ökat bland barn och unga i Sverige?". I rapporten blottlägger Folkhälsoinstitutet den negativa samhällstrend som inneburit att antalet 15-åringar med psykosociala symptom har fördubblats i Sverige sedan åttiotalet. Sverige ligger sämst till i Norden.

Folkhälsoinstitutet menar att orsaken är att de unga i dag är stressade. Orsakerna går att härleda till att skolan som helhet fungerar sämre - skolstressen ökar och skolprestationerna sjunker. Vidare upplever de ungar större osäkerhet om sin plats på den framtida arbetsmarknaden och är högst medvetna om de allt högre kraven som arbetsmarknaden ställer där de kvalificerade jobben ökar och de okvalificerade minskar i antal. Det ställer ökade krav på utbildning och kompetens och denna faktor är särskilt stressande för de som har mycket svag koppling eller befinner sig helt utanför arbetsmarknaden.

Skolan har såklart stort fokus på att ge eleverna formella kunskaper. Men att förbereda de unga inför arbetslivet genom att öka deras självkunskap och arbetsmarknadskunskap är områden som eleverna också behöver ha med sig ut i livet.

När skolprestationerna sjunker får unga, framförallt unga män, låga betyg. Låga betyg har en tydlig koppling till ökad risk för självmord, narkotikamissbruk, brottslighet, beroende av ekonomiskt bistånd och tidigt föräldraskap. Allvarlig kriminalitet bland dem med låga betyg är 15 gånger så vanligt bland kvinnor och 11 gånger så vanligt bland män. Detta mönster verkar accelerera och förstärkas över tid - samhällstrenden är alltså tydligt negativ och utbildningskarriären avgörs redan i grundskolan.

Strukturell arbetslöshet och allt fler unga med komplex problematik

BUL 2.0 och Arbetsförmedlingens projekt "Ung Framtid" i kombination med en stark högkonjunktur innebar att situationen särskilt de unga i Ung Framtids målgrupp - unga nära arbetsmarknaden - löstes snabbt. Problematiken för den här gruppen bestod i viss utsträckning i en utbuds- och matchningsproblematik som högkonjunkturen och matchningsinsatserna underlättade att lösa.

Under ytan hade den negativa samhällstrenden med ökad ohälsa och allt lägre andel lågkvalificerade jobb pågått en längre tid. Den höga ungdomsarbetslösheten är i sig en bidragande orsak när hopplösheten inför framtiden breder ut sig hos skolungdomarna - "det är ändå inte lönt". I ett län med rikets högsta ungdomsarbetslöshet är detta rimligen särskilt påtagligt. Utan en positiv målbild med en plats för mig på Blekinges arbetsmarknad blir situationen för Blekinges skolungdom särskilt hopplös och desperat. De unga känner också till de allt högre utbildningskraven från arbetsgivarna och att de lågkvalificerade jobben blivit betydligt färre.

När väl situationen till stora delar lösts för de som stått nära arbetsmarknaden visade det sig då tyvärr att det fanns stora grupper som flugit under radarn i arbetslöshetsstatistiken. För dessa stora grupper unga hade tiden i utanförskap gjort att arbetslösheten blivit strukturell, d.v.s. det nära nog kvittar om arbetsmarknaden blir god - de får ändå inget jobb. Effekterna av den strukturella arbetslösheten kan spåras i statistiken för de utsatta grupperna där arbetslösheten

inte minskar. På tio år har grupperna med "personer med högst förgymnasial utbildning", "personer med funktionshinder som medför nedsatt arbetsförmåga" samt "personer födda utanför Europa" tre, fem- respektive tiodubblats i antal individer i Blekinge - trots högkonjunkturen.

Blekinge var dessutom det län som under flyktingkrisen tog emot flest flyktingar per capita i hela riket. Vid projektstart var 585 unga arbetslösa kodade som utomeuropeiskt födda och i september 2017 bestod gruppen av 979 individer i åldern 18-29 år. Unga utomeuropeiskt födda har ofta stort behov av stöd för att komma in på den svenska arbetsmarknaden där språket ofta är en av svårigheterna.

Gruppen unga med endast grundskolebetyg har under projektperioden inte minskat alls. De underliggande negativa samhällstrenderna med en skola som fungerar sämre och en arbetsmarknad där lågkvalificerad arbetskraft efterfrågas i allt lägre grad medverkar till svårigheterna. Männerna är kraftigt överrepresenterade i alla utsatta grupper. För att komma åt ojämställdheten i gruppen med endast förgymnasiala betyg där männen utgör 61 % och kvinnorna 39 % behöver skolan arbeta för att skolresultaten ska bli jämställda så att betyg och dropouts inte blir kopplat till kön.

Trots att ungdomsarbetslösheten i Blekinge minskat kraftigt har antalet individer i utsatta grupper vuxit från 1372 vid projektstart till 1575 i september 2017.

Målgruppens förändring - påverkan på projektet

Projektet har noterat att deltagarna är i allt sämre skick och har allt mer att komma till rätta med för att klara av ett hållbart inträde till arbetsmarknaden. Därför har den röda tråden med hälsoaspekten stärkts allt mer under projektets gång - projektet jobbar med hälsotänket utifrån ett arbetsmarknadsperspektiv. Ungdomarna ska klara ett arbete och samtidigt må bra och behöver därför jobba med självbild, motivation, friskvård och eget ansvar. Det handlar om att "klä på" ungdomarna det som individen behöver och arbetet behöver få vara betydligt mer långsiktigt än för de som står nära arbetsmarknaden. Unga som inte har grunderna med sig kommer i stor utsträckning inte klara av de jobb de får.

Kontakten med arbetsgivarna är viktig, men i och med att fokuset på individen har blivit större och tar större resurser i anspråk har fokuset på arbetsgivarna blivit något lägre.

Åldersgrupp utökad

Målgruppen för projektet var inledningsvis i åldern 15-24 år, men utökade genom en ändringsanmälan till att omfatta individer i åldersspannet 15-29 år. I åldersgruppen 25-29 finns många unga med psykosociala och neuropsykiatriska problem där låga betyg ofta är en gemensam nämnare. När projektet arbetar allt mer med de som befinner sig långt från arbetsmarknaden var det naturligt att utöka målgruppen. Innan utökningen i åldersgrupp fick projektet ofta avsluta deltagare när de fyllde 25, trots att de inte var mogna för inträde till arbetsmarknaden.

Jämställdhetsmål som stödjer likabehandling

När projektet skrevs fram skrevs det in att deltagarna skulle fördela sig 50% mellan könen i en ambition att fördela resurser lika. Eftersom utanförskapet är betydligt högre bland män än kvinnor, och den trenden ytterligare förvärrats under projekttiden, skulle det inte gå att förena likabehandlingsprinciper med denna 50/50-fördelningsprincip. Insikten ledde till en justering av projektmålen till 40/60 för kvinnor respektive män för att kunna behandla de unga individerna lika och motsvara hur verkligheten faktiskt ser ut.

Projektet förlängdes

Projektet förlängdes till 2018-06-30. De två sista månaderna gjordes till avslutningsfas utan deltagare i projektet. Verksamhet mot deltagare förlängdes alltså till 2018-04-30.

Med tanke på att målgruppen för projektet förändrats och till större andel utgörs av fler som befinner sig längre från arbetsmarknaden fanns anledning att arrangera en åttonde Liv i Livet-kurs. Den begränsade projekttiden innebar att projektet kunde genomföra en förkortad Liv i Livet kurs på 16 veckor, även om 18 veckor är att föredra.

Ekonomi

Det ekonomiska utfallet ligger väl i linje med budget, projektet utnyttjande drygt 95% av den totala budgeten. De största avvikelserna sett på kostnadslag var budgetposten för resor och logi samt utrustning och material, vilket förklaras med att de båda var något högt budgeterade. Då de posterna var förhållandevis små, sett till budgeten för personal, fick det ingen direkt påverkan på projektet. I övrigt genomfördes ett par budgetförändringar i samband med tilläggsansökan - se bilagor till ansökan om förlängning.

Projektets resultat, mål och indikatorer

Beskriv projektets faktiska resultat i förhållande till den ursprungliga planeringen. Redogör kvantitativt och kvalitativt för t. ex. nya kunskaper och förändringar i attityder, riktlinjer och arbetssätt. Hur har projektverksamheten arbetat för att säkerställa deltagande på lika villkor för kvinnor och män?

Nedan anges utfall för projektet. Inom parentes anges projektmålen. Första raden avser kvinnor och män, andra raden kvinnor, tredje raden män.

Format:

- Indikator:

- Utfall (projektmål efter förlängning/ursprungliga projektmål) för kvinnor och män
- Utfall (projektmål efter förlängning/ursprungliga projektmål) för kvinnor
- Utfall (projektmål efter förlängning/ursprungliga projektmål) för män

- Unika deltagare:

- 2504 (2813/2500)
- 994 (1125/1250)
- 1510 (1688/1250)

- Deltagare till sysselsättning eller studier:

- 1771 (1030/900)
- 754 (412/450)
- 1017 (618/450)

- Deltagare som fått praktikplats:

- 224 (250/500)
- 98(100/250)
- 126(150/250)

- Arbetsgivare ska ha engagerats: 579 (650)

- Deltagare som gjort könsotypiska studie- och yrkesval:

- 95 (79/70)
- 14 (32/35)
- 81 (47/35)

- Deltagare ska ha gått Liv i Livet:

- 94 (92/80)
- 48 (37/40)

- 46 (55/40)

- Antal kursomgångar Liv i Livet: 8 (8/7)

93 % av deltagarna har efter aktiviteten Liv i Livet har gått vidare till studier, arbete, praktik, annan sysselsättning eller fortsatta rehabiliteringsåtgärder. Målet var att minst 70% skulle göra det.

Arbetsgivarna har återkopplat till projektet att de varit överraskade över hur väl deltagarna varit förberedda för att komma till arbetsgivaren. En effekt av detta har blivit att arbetsgivare kontakter Navigatorcentrum direkt vid rekryteringsbehov eller efter exempelvis sommarjobb, praktikplats etc. Även de unga ser Navigatorcentrum som en tillgång och ett stöd. De unga som behöver byta arbetsgivare, exempelvis för att jobbet avslutats eller snart kommer att avslutas, hör ofta av sig direkt till Navigatorcentrum igen.

Projektet har följt upp deltagarna sex månader efter avslut. 88 % av deltagarna ansåg att de då att de kommit närmare arbetsmarknaden. Målet var 75 %. Av de 12 % som inte ansåg sig ha kommit närmare arbetsmarknaden kände 92 % att det var lättare att lättare ta initiativ och kändes tryggare att söka arbete. Målet var även här 75 %. Det innebär sammantaget att 99 % av deltagarna kommit närmare arbetsmarknaden eller känner att det är lättare att ta initiativ och tryggare att söka arbete.

Av de unga som inte slutfört sina gymnasiestudier önskade 96 % göra det sex månader efter att de varit med i projektet! Målet var 50%.

Navigatorcentrums vinnande arbetssätt med ett bemötande av unga individer, där verksamheten ser människan, är en viktig hörnsten i deltagande på lika villkor för kvinnor och män. Förmågan att se en människa istället för ett kön, hudfärg eller sexuell läggning har vunnit stabil mark och blivit fundamentalt naturlig för projektets medarbetare. När projektet lyfter frågan om kvinnor och män upplevs den nästan märklig eftersom likabehandling av unga är så fundamentalt rotat i personalen och verksamhetens kultur. För verksamheten är det viljan och behovet hos den unge som är i centrum - oavsett kön, sexuell läggning eller etnicitet etc.

Utanförskapet i Blekinge är ojämförbart. Det råder i gruppen arbetslösa unga i Blekinge ett förhållande på 62% män och 38 % kvinnor. Obalanserna följer obalanser som skapas under skoltiden. Skolresultaten i Sverige är ojämförbara och ger männen sämre förutsättningar. I en tid då kraven på kompetens i arbetslivet ökar får de ojämförbara skolresultaten allt större effekter på utanförskapets ojämförbarhet. Effekten av dåliga betyg har blivit allt mer förödande för den enskilde individen. Vi har under projekttiden konstaterat en kraftig ökning i mäns utanförskap. För att uppnå jämförbarhet i skolan behövs krafttag i strategisk systemsamverkan för jämförbara skolresultat bland de aktörer som hanterar skoltiden.

Samhället bör även se över möjligheterna att i jämförbarhetsarbetet börja analysera mäns behov och använda den könsuppdelade statistiken till att identifiera områden där män är utsatta för att sedan rikta insatser för att åtgärda obalanserna. Blekinge har under projekttiden letat inspiration för insatser som skulle kunna jämna ut skillnaderna. Vi hittade dock inte ett enda exempel på projekt i Sverige som utgår från analys av mäns behov. Det kan verka anmärkningsvärt med tanke på att all svensk statistik könsuppdelas i syfte att kunna göra sådana analyser, men underlaget verkar inte användas i jämförbart jämförbarhetssyfte till gagn för individerna. Även om aktörer gör analyser och ser behov kan det finnas brist på finansiärer som riktar medel till män. Vi upplever även ett underskott på aktörer och extern kompetens som har erfarenhet av analys och

processtöd för jämställd analys där mäns behov kan ingå, vilket kan vara en följd av att finansierare och samhällsfunktioner hittills aldrig efterfrågat detta.

Ökad samverkan behövs även i samverkansglappet mellan aktörerna som verkar under skoltiden och de som ansvarar för tiden efter skolan för ökad förståelse för att skolan i framtiden behöver ta ett större ansvar att förbereda ungdomarna för inträdet på en arbetsmarknad. Förutsättningarna för ungas inträde på arbetsmarknaden och psykiska hälsa har på kort tid förändrats radikalt, men det har inte skolan och de offentliga aktörernas verksamhet. Omvärlden förändras snabbt, men aktörerna förmår inte anpassa sin verksamhet i tillnärmelsevis samma förändringstakt.

I arbetet med den redan ojämsställda gruppen i utanförskap arbetar personalen för att alla lika rätt till stöd. De gör allt de kan för att undanröja de hinder som finns för att individen ska komma vidare. Med allt större andel nyanlända är exempelvis ett av hindren språket. Genom detta pragmatiska förhållningssätt, och i kombination med att hela tiden vara vaksam på ungas behov, har deltagarna på Navigatorcentrum och Liv i Livet speglat målgruppens fördelning på exempelvis kön och etnisk bakgrund. När Navigatorcentrum upptäcker ett behov bland de unga så ser de helt enkelt till att hitta en lösning för dessa individer. Ibland innebär det mer renodlade kvinno- eller mansgrupper, men oftast är anslaget helt könsneutralt. I de fall verksamhet utvecklats specifikt för att tjäna behov som exempelvis övervägande kvinnor haft så har Navigatorcentrum sett till att förutsättningar för dessa individers deltagande har funnits på plats. Kvinnor och män vinner mest på att verksamheten är optimerad utifrån ett tillgänglighetsperspektiv och att den är målgruppsanpassad.

Projektet har jobbat mycket med att få ungdomar att följa sina mål även om de inte följer normen i samhället. Exempel på detta är att visa upp och tillgängliggöra e-sporten för alla, bjuda in ungdomar som inspiration som arbetar inom normavvikande yrken eller som följt sin dröm. Det kan handla om tjejer som blivit brandmän, killar som blivit sjuksköterska mm. Genom fokus på individen och dess möjligheter oavsett kön har flera unga gjort könsotypiska val. I projektet har de kvinnor går som gjort normavvikande val gått till industrin medan männen sökt sig till vård och barnomsorg.

Det är fler män än kvinnor som gjort könsotypiska val. Orsakerna kan finnas i god tillgång på lågkvalificerade jobb i vård- och omsorg. De lågkvalificerade yrken inom traditionellt manligt dominerade sektorer har sannolikt minskat snabbare än inom de kvinnodominerade yrkena. Att utanförskapet är ojämsställt, med fler män än kvinnor i utanförskap, indikerar också en tuffare arbetsmarknadssituation för männen där de i högre utsträckning behöver göra könsotypiska val för att lösa sin situation.

Parallellt med BUL 2.0 har samtliga Navigatorcentrum också varit knutna till ESF-projektet SKAPA-Komp i programområde 1. All personal har gått olika utbildningsinsatser för att säkra upp kompetens i frågor som jämställdhet, icke-diskriminering och tillgänglighet. Genom 7TJUGO-metoden har alla Navigatorcentrum ett liknande förhållningssätt baserat på ödmjukhet, lösningsfokus, individuellt bemötande och empowerment-pedagogik.

Anställda i projektet har utbildats av sina arbetsgivare i HBTQ, kunskap kring våldsbejakande extremism, MI-introduktion, första hjälpen för psykisk hälsa, bemötandeteknik vid självskadebeteende och utbildning i ADHD-coaching.

Navigatorcentrums lokaler ligger i allmänhet centralt och nära resecentrum för ökad tillgänglighet.

Verksamheten har ambitionen att ha jämn könsfördelning hos personalen.Handledarparen vid samtliga Liv i Livet-kurser har varit en kvinna och en man - kanske har detta bidragit till att deltagarna känt sig trygga och välkomna. Män och kvinnor är lika välkomna att delta i Liv i Livet.

Beskriv projektets huvudsakliga arbetssätt och kortfattat vilka metoder, utbildningar och andra aktiviteter som användes. Vad var det som gjorde skillnad, vad ledde fram till det önskade resultatet? Beskriv eventuellt nya metoder eller material som tagits fram i projektet.

På Navigatorcentrum utgår vi från individens förutsättningar. Unga kan och vill alltid något! Det som krävs av oss i personalen är en förståelse för varje individs situation och en öppenhet mot varje deltagares inre kvaliteter. Genom kunskap om många vägar mot arbetslivet för den unge kan vi framgångsrikt matcha ungdomarna till en aktivitet som passar just den individen.

En dörr in

Projektet bygger på idén om att det i alla Blekinges kommuner ska finnas en fysisk "dörr in" för ungdomar som behöver stöd för att ta sig in på arbetsmarknaden. Dessa dörrar in är kommunernas Navigatorcentrum som fanns eller etablerades vid projektstart.

En viktig rekryteringskanal för Navigatorcentrum är drop-in, d.v.s. den unge har på något sätt fått kännedom och tar själv initiativ till att komma till Navigatorcentrum. Genom att erbjuda drop-in har Navigatorcentrum tagit till vara en värdefull komponent för ungas väg till arbetsmarknaden - "det egna initiativet". Kan ungdomarna få känslan av att de gör det här av egen fri vilja och att de har ett eget ansvar för sin framtid, så är mycket vunnet. Men ungdomar hänvisas också till Navigatorcentrum av exempelvis Arbetsförmedlingen som är en nära samarbetspart.

Navigatorcentrum ska vara enkelt att ta sig till. En central lokal i ett område där unga vistas naturligt är en fördel. Lokalen bör vara belägen nära ett resecentrum så att det går enkelt att ta sig dit med buss eller tåg. Det är också viktigt att lokalerna syns i gatubilden - gärna med stora skyttfönster och loggan väl synlig.

Ungas kontakter med myndigheter kan ofta upplevas stigmatiserande. Det ska kännas lätt och naturligt för de unga att komma in på Navigatorcentrum. Det är viktigt att personal tar emot och möter i dörren direkt. Det ska också finnas en tillgänglighetsaspekt tidsmässigt - från det att den unge sökt stöd ska det gå snabbt att få till ett möte på Navigatorcentrum. Mycket avgörs redan första minuten av den unges möte med Navigatorcentrum. Då är det bättre med ett "Hej" från en människa än en kölapp ur en automat...

Flera vägar ut

Navigatorcentrum ska ha koll på olika vägar ut mot arbetslivet och den flora av stöd som finns att få i hela samhällets erbjudande. För den unge som redan befinner sig i en utsatt situation kan det faktum att samhällets stöd är så fragmenterat innebära att den unge ger upp. Här fyller Navigatorcentrum en viktig uppgift.

Ungdomsspanarna

Ett signum för blekingekommunernas Navigatorcentrum att de har anställt så kallade Ungdomsspanare, d.v.s. unga som rekryterats ur gruppen arbetslösa och därmed har färsk erfarenhet av arbetssökande, ungas villkor och tankesätt - och ibland även egen erfarenhet av psykisk ohälsa. Ungdomsspanarna söker upp unga på de ungas arenor och informerar om rättigheter, skyldigheter och möjligheter, och är även nyfikna på ungas åsikter och erfarenheter.

Ungdomsspanarna är aktiva både i utformning och genomförande av Navigatorcentrums verksamhet. De säkerställer därmed att verksamheten är rätt positionerad och kommer vara intressant och relevant för målgruppen. Om Ungdomsspanarna säger att de unga inte kommer att nappa på en idé så har Navigatorcentrum helt enkelt arbetat vidare med utformningen tills Ungdomsspanarna varit nöjda.

Regional systemsamverkan

Navigatorcentrum lokalt samarbetar med alla Navigatorcentrum i de övriga kommunerna. På det sättet sprids kunskap, inspiration och lärande mellan de olika verksamheterna. Att Navigatorcentrum i alla kommuner samarbetar innebär att de unga har tillgång till allt det som erbjuds även i övriga kommuner. Med fler vägar till arbetsmarknaden är chansen större att det finns något som passar den enskilda individen i den större arbetsmarknadsregionen.

En framgångsfaktor har också varit att varje lokalt Navigatorcentrum bevarat sin särart och inriktning. Dels svarar det lokala Navigatorcentrat då mer upp mot de lokala kraven och förutsättningarna som råder på den aktuella orten - dels blir det en bredd i mångfalden av kunskap när något Navigatorcentrum exempelvis är mer kunniga rörande psykosociala och neuropsykiatriska problem och ett annat har mer erfarenhet av arbete med nyanlända etc. Hade verksamheterna likriktats och blivit samma hade vi gått miste om mångfalden som blir en garant för Navigatorcentrums fortsatta anpassnings- och förändringsförmåga som förutsätter att vi kan se de olika verkligheterna utifrån fler olika vinklar och fortsatt ha förmågan att identifiera förändrade behov i målgruppen.

Aktiviteter, utbildningar

Navigatorcentrum utformar - med ungdomsspanarna som central funktion - verksamheten mot det som Blekinges ungdomar behöver för att närma sig arbetsmarknaden. Eftersom Navigatorcentrum är en öppen dörr in för ungdomar som söker stöd för att komma närmare arbetsmarknaden arbetar vi brett i målgruppen. Navigatorcentrum stänger inte dörren för någon i målgruppen - därför behöver vi möta behov från de som står långt ifrån till de som bara har ett steg ut i arbete, studier eller praktik.

För de med större behov kan de första mötena ha fokus på att bygga relationer så att de känner sig trygga med oss som personal och i lokalen. Vi märker att när man byggt relationer så är det lättare att få en bra dialog och även prata med ungdomarna om de bitar de behöver arbeta med för att komma vidare. Processen tar olika lång tid för ungdomarna - vi arbetar långsiktigt för att hitta hållbara lösningar. Vårt mål är att ungdomarna när vi väl avslutat dem ska kunna stå på egna ben och de arbeten de tar ska de kunna hålla. Utmaningarna med att de unga ska lyckas behålla de jobb det fått har ökat allt eftersom målgruppen kommit längre från arbetsmarknaden.

Unga med mindre stödbehov bokar ofta in sig på vägledande eller motiverande samtal. Vissa ungdomar behöver endast något enstaka vägledande samtal - andra behöver coachande stöd under flera år. Ett annat populärt koncept är CV-drop-in där unga får hjälp med att skriva CV och personligt brev och dessutom öva intervju träning inför kommande intervju.

Navigatorcentrum har ett uppbyggt kontaktnät med företagare. När företagen är i behov av personal kontaktar de oss.

Studie- och yrkesvägledare från gymnasieskolan i kommunen och handläggare från AF finns hos Navigatorcentrum vissa tider i veckan. På så sätt har vi möjlighet att på plats hjälpa ungdomar med frågor kring studier eller när de behöver bolla idéer kring framtiden.

Hälsoblocken genomsyrar hela vår verksamhet, med allt vad det innebär - teoretiska bitar kombinerade med fysisk aktivitet. Kosten och fikan ska vara i hälsans tecken. Det spelar ingen roll hur bra CV/PB/erfarenheter ungdomarna har om de inte orkar jobba 8 timmar om dagen på grund av att de inte tar hand om sin hälsa. För att det ska gå bra, måste man må bra! Navigatorcentrum har även öppnat upp för möjligheter att prova på olika aktiviteter som bågskytte, thaiboxning, curling, gym, yoga och luftgevär.

Mångfalden i de olika Navigatorcentrumens erbjudande har stärkt den utvecklingskraft och förnyelseförmåga som krävs för att vara i synk med den föränderliga målgruppen. Ett bra exempel på detta är att några Navigatorcentrum fångat upp ungdomars spelintresse som en väg till jobb inom spelbranschen. Många drivkrafter som unga känner igen i spelet går även att föra över till verkliga världen och på jobbsökandet som på så sätt kan "spelifieras". För många unga kan därmed verkligheten börja fungera och framgångarna ersätter hopplöshet och dålig motivation.

Genom att några Navigatorcentrum drev möjligheterna inom e-sport blev det till värdefulla insikter för alla övriga. Gemensamma studieresor anordnades dessutom till spelmässan Dreamhack i Jönköping som alla Navigatorcentrum hakade på. Unga har även deltagit på andra aktiviteter på spel-temat, som Inspiration-LAN på NetPort i Karlshamn och gamingeventet i Ronneby med inspiration från tre av världens främsta E-sportare. Som en avknoppning av Navigatorcentrums initiativ har e-sport blivit ett valbart skolämne på gymnasieskolan Knut Hahn i Ronneby.

På ett Navigatorcentrum startade man konceptet "1 timme - 3 företag". Erfarenheter från detta koncept fanns då tillgängligt för de andra att kopiera och justera för lokala förutsättningar. För någon blev det "1 timme - 2 företag", exempelvis. Företagen får berätta om sin verksamhet, rekryteringsbehov och utbildningskrav. Efter presentationerna får företagen chansen att mingla med de unga och ta emot deras CV.

Ett annat utbildningskoncept som spridits bland alla Navigatorcentrum är Ekonomismart. Här får unga utbildning för att ta kontroll över sin egen ekonomi och träna upp sin vaksamhet för de vanligaste fallgroparna. Utbildningen genomförs i samarbete med Folkuniversitetet, Finansinspektionen, Konsumentverket och sparbanksstiftelserna Kronan, Alfa och Nya.

Kursen "Rekryterare för en dag" ger de unga möjligheten att för en dag skifta roller med rekryterare - de som sitter vid andra sidan bordet på jobbintervjun. Syftet är att de unga ska få upp ögonen för hur rekryteraren tänker och vilka behov och krav företagen har på den de anställer.

"Ångestskolan" är en populär föreläsning som arrangerats på flera orter för fulla hus. Föreläsningen, som handlar om hur det är att leva med stamning, social ångest och psykisk ohälsa, vill avdramatisera ångest och inspirera unga att våga kliva ur sin komfortzon och möta sina rädslor.

Ett av länets Navigatorcentrum tog initiativ och arrangerade en politikerdag där 35 unga och 15 politikerna fick träffas och ha samtal om vad som är viktigt.

Ett annat Navigatorcentrum arrangerade en teater med efterföljande workshop och seminarier kring hur det är att vara funktionshindrad och försöka komma in på arbetsmarknaden.

Flera Navigatorcentrum har arrangerat inspirationsdagar som handlat om att stärka individen -

exempel på rubriker "Fyra steg till lycka" med Marcus Cato, "Från idé till succé" med Andreas Carlsson och Paolo Robertos föreläsning "Fighting Spirit".

Alla arrangemang har varit tillgängliga för unga i hela Blekinge - och detta har verkligen nyttjats genom att andra Navigatorcentrum samlar intresserade lokala deltagare och gemensamt reser med kollektivtrafiken till arrangemang hos de andra.

Navigatorcentrum har även samarbetat med studie- och yrkesvägledarna på Vuxenutbildningen - dels i planering av utbildningsbehov, men även för att styra unga vuxna till vuxenutbildningens utbildningar - även kring trainee- och utbildningskontrakt.

Motivationskurser

Motivationskurser har arrangerats på alla Navigatorcentrum med lite olika upplägg utifrån lokala behov och förutsättningar under olika namn som "Morot", "Fyra nyanser av Svensson", etc. Det handlar om coachning individuellt och i grupp, konkreta tips och idéer och övningar för att bygga självkänsla och välmående, mindfulness, gemensam matlagning etc.

Verksamheterna har med tiden utvecklats, blivit bättre och kunnat anpassas efter målgruppen - exempelvis anpassningar för unga med funktionsnedsättning. Några kommuner har även tagit med moment med koppling till praktik eller till och med anställningar som gett en chans att visa att man kan jobba och ge de unga en referens i meritförteckningen.

Jobbmässor

Kommunerna har genom samverkan och inspiration av varandra kunnat stärka sina jobbmässor riktade till ungdomar. Här har man arbetat nära företag och offentliga arbetsgivare, exempelvis äldreförvaltningarna.

Liv i Livet

För många unga som befinner sig långt från arbetsmarknaden är Landstingets arbetslivsorienterade rehabiliteringskurs Liv i Livet ett bra alternativ. De deltagare som går Liv i Livet ska efter kursen ha kommit närmare arbetsmarknaden. För den majoritet som efter avslutad kurs inte fått ett jobb eller börjat studera innebär det att de kommer tillbaka till Navigatorcentrum där de stärkta kanske kan välja en ny väg som de nu är redo för. Navigatorcentrum släpper alltså inte sina deltagare förrän situationen lösts mer långsiktigt med jobb eller studier.

Kommunala Aktivitetsansvaret, KAA

Kommunernas KAA-arbete har genom Navigatorcentrum fått ett lyft och ett bättre sammanhang. Dels erbjuder Navigatorcentrum kunskap om och egna vägar till arbetsmarknaden och tillbaka till skolan - dels är Navigatorcentrum en unik miljö som varken är skola eller myndighet. I ett läge där skoltröttheten drivit den unge från skolan kan en skolmiljö inverka negativt på möjligheterna att arbeta med den unge. Genom KAA knyts ett helt nätverk av organisationer närmare Navigatorcentrum - kommunernas kunskapsförvaltningar, grund- och gymnasieskolan, habiliteringen, psykiatrin och folkhögskolorna.

Bemötandet

En av de största skillnaderna mellan Navigatorcentrum och samhällets övriga insatser eller strukturer dit unga vänder sig är bemötandet. Unga anger vuxenvärldens bemötande som det största hindret när de söker stöd. Det handlar om att se individen som står utanför dörren till Navigatorcentrum. Det kvittar om individen är kvinna, man, är från Syrien eller Sverige. Samtidigt handlar det om att ha ett ungdomligt och framförallt personligt bemötande som inte upplevs

byråkratiskt. Känner de unga att de kommit till en myndighet blir det betydligt svårare att ge det stöd de behöver. Här har Navigatorcentrum helt andra och i samhället unika möjligheter än myndigheter som Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan.

Samverkan Navigatorcentrum-Arbetsförmedlingen

Samarbetet mellan Arbetsförmedlingen och Navigatorcentrum har fördjupats utifrån lokala förutsättningar. Navigatorcentrum medverkar i Arbetsförmedlingens Jobbrum och Arbetsförmedlingens ungdomshandläggare sitter vissa tider i vecka på Navigatorcentrum. Kontinuerliga avstämningar med Arbetsförmedlingens ungdomshandläggare och jobbgarantin för ungdomar (UGA) genomförs också.

Aktiviteter planeras och koordineras mellan Navigatorcentrum och Arbetsförmedlingen för att gemensamt motivera unga att delta på de event och program som anordnas. Bland annat har man samverkan kring planering av utbildningsmässor.

Liv i Livet

Liv i Livet är en modell för aktiv rehabilitering i syfte att stärka individer genom gruppdynamiska och individuella aktiviteter som syftar till att öka tilliten till den egna förmågan. Deltagarna tränas också i metoder och verktyg för att själv våga och kunna göra förändringar i sitt eget liv och skapa egenmakt. Liv i Livet fokuserar på hälsa, kommunikation, individens självbild, att sätta upp och arbeta mot mål, medveten närvaro blandat med kost, motion, kreativitet och kultur i olika former. Innan kursen startar erbjuds deltagaren ett studiebesök i lokalen för att träffa handledarna och få information om Liv i Livet. Studiebesöket och att ha träffat handledarna sänker tröskeln och underlättar för deltagarna att komma första kursdagen.

Kursen bygger på upplevelsebaserat lärande med miniföreläsningar, studiebesök/föreläsning, kreativa övningar med anknytning till veckans tema, känslor och sinne. Varje dag börjar och slutar med en in- och utcheckning. Gemensamma promenader i samband med lunchen genomförs dagligen.

Fokus ligger på att bygga självkänsla och självförtroende genom att ge sig själv utrymme att reflektera över vad som är viktigt för en själv. Efter att varje aktivitet har genomförts gör deltagaren sina egna reflektioner i sin loggbok som sedan delas på olika sätt med de andra deltagarna i gruppen, om deltagaren själv vill. Det finns alltid en möjlighet att säga pass och inte dela med sig.

Kursinnehåll och övningar i samverkan med diskussioner och samtal som uppstår i grupperna, leder individen i egenvald riktning mot eget uppsatta mål. Det ger deltagaren ökad självkänsla och självtillit till sin egen förmåga, en ökad motivation och vilja till förändring.

Handledarnas roll är mycket viktig och har breddats under projektets gång. Det är av yttersta vikt att kunna möta deltagarna med lyhördhet, ödmjukhet och stor flexibilitet. Det är tre oerhört viktiga egenskaper hos den kvinna och den man som utgör handledarparet. Det har visat sig att deltagarna har haft större behov av stöd i kontakten med myndigheter, skolor och vårdkontakter än tidigare deltagare i Liv i Livet. Stödet från handledarna kan vara att ta en första kontakt via telefon, att boka in ett möte eller att gå på ett möte. Handledarna kan följa med på möten, och vara ett stöd för att deltagaren själv ska kunna planera och framföra sina frågor eller önskemål. Det kan också vara värdefullt att handledaren kan anteckna vid mötet.

Projektledaren och handledarna är de som leder genomförandet av Liv i Livet, i nära samarbete med Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, kommunerna, Navigatorcentrum, Jobbcenter,

psykiatrin, socialtjänst, ekonomiskt bistånd vilket underlättar för kommunerna vid rekrytering av deltagare. Gemensamma aktiviteter har i första hand genomförts med Navigatorcentrum och Arbetsförmedlingen.

Vid varje kursavslut har handledarna, deltagaren och involverade handledare ett samverkansmöte. På mötet berättar deltagaren om hur det varit att gå Liv i Livet och om sina planer för framtiden. Samtliga närvarande skriver sedan under mötesanteckningarna. Samverkansmötet är ett viktigt avslut och avstamp för fortsatta aktiviteter efter kursavslut för deltagaren.

Kommunikation, spridning och påverkansarbete

Beskriv hur ni arbetat med spridning och påverkansarbete. I vilka sammanhang har i spridit erfarenheter från projektet? Vilka organisationer har ni riktat er till? Hur förs projektresultatet vidare?

I och med att projektet är regionalt och har haft lokala delprojektledare i varje kommun så har kontaktnät och arbete skett på både lokal och regional nivå. Genom kopplingen till Blekinges strategiska systemsamverkan så har projektets arbetssätt och resultat spridits även på nationell nivå i nära samarbete med exempelvis "Temagruppen unga" och "Nationella samordnaren för unga som varken arbetar eller studerar" samt "Delegationen för unga och nyanlända till arbete". På europeisk nivå finns kopplingar via Europeiska socialfonden som finansierar samt att projektet bjöds in av Europeiska Kommissionen att redovisa projektet på plats i Bryssel.

Navigatorcentrums kommunikation har flera mottagare och utformas därför på olika sätt. Information riktas till de nuvarande deltagarna, de presumtiva deltagarna, deras föräldrar och övriga familj, men även till allmänheten, media och mer internt mot kommunen/regionen med tjänstemän och politiker.

För att nå ut till ungdomarna har framförallt ungdomsspanarna varit aktiva på fysiska och digitala platser där unga finns i syfte att rekrytera och läsa av ungas behov samt sprida kunskap om Navigatorcentrum. Att nå unga via deras nätverk har varit framgångsrikt. I de digitala nätverken har vi varit aktiva på exempelvis facebook, Instagram och Snapchat.

En del unga kommer till Navigatorcentrum efter dialog med sina föräldrar. Därför har det varit viktigt att nå ut även till föräldrarna genom exempelvis facebook.

Information internt mot kommunen har skett genom exempelvis nyhetsbrev, presentationer och informationsmöten.

Navigatorcentrum har under hela projektperioden varit en formidabel framgång i pressen. Intresset för Blekinges arbete för de unga har skapat rubriker och artiklar varje vecka och även Sveriges Radio och SVT har ivrigt följt arbetet för de unga. Journalisterna har så gott som alltid valt en positiv synvinkel på Blekinges arbete för och med ungdomarna.

På kommunal nivå har projektet arbetat upp kontakter med kommunala näringslivsavdelningar, individ- och familjeomsorg, folkhögskolor, företagsföreningar och företag. Syftet har varit att matcha jobb, praktikplatser, kurser och studieplatser för projektets deltagare. Även samverkan med mellanvården, ungdomsmottagningar, jobbcenter har fördjupats. Samarbetet med Arbetsförmedlingen har utvecklats kraftigt under projektet. Samverkan sker på både regional och lokal nivå. Strategierna för hur Blekinge ska arbeta med unga produceras i ett samarbete mellan Arbetsförmedlingen och kommunerna.

Projektet har även samarbetat med FINSAM-initiativ som projektet "Hållbar personlig utveckling" som erbjuder rehabilitering genom kultur och personcentrerad coaching för unga vuxna som lider av psykisk ohälsa eller som av andra anledningar befinner sig långt från arbete, studier eller sysselsättning. Personcentrerad coaching kommer finnas med i kommande fördjupade samarbete mellan Navigatorcentrum och Landstinget Blekinge i ESF-projektet Mind the gap.

Samverkan med skolan har också gjort stora framsteg - inte minst samverkan med gymnasieskolan.

Många av dessa kontaktnät har stärkts under projektet, men de upparbetade och utökade kontaktytorna finns kvar efter projektavslut.

Kopplingen mellan den operativa samverkan i BUL 2.0 och Blekinges strategiska systemsamverkan givit stora mervärden. Kontakterna mot andra regioner och nationella initiativ har varit omfattande och Blekinges pragmatiska inställning i både operativ som strategisk systemsamverkan har utgjort ett särskiljande exempel på framgångsrikt arbetssätt vid nationella och regionala erfarenhetsutbyten.

Blekinge har även varit nära knutna till Temagruppen Ungas arbete och var samarrangör av en stor ungdomskonferens i Kristianstad tillsammans med Region Skåne. Det närregionala samarbetet med Region Skåne har varit omfattande genom samarbete inom Region Syd och samverkan med Arbetsförmedlingens projekt Ung Framtid med återkommande träffar mellan regionerna och Arbetsförmedlingen i Skåne och Blekinge. Även mot Kalmar har samarbetet varit tätt. Blekinge har deltagit utformningen av Kalmars ungdomsstrategier som man där valde att göra som en serie workshops för att bli en del i Kalmars RUS-arbete.

Blekinge tog tillsammans med Kalmar och Gävleborg även initiativ till regional samverkan och nätverkande. Aktörernas engagemang innebar att REGLAB valde att stödja genomförandet som ett läroprojekt med återkommande träffar där Sveriges regioner bjöds in. På agendan fanns frågor som kommunikation med unga, arbetet med ungdomsfrågor och unga som tillväxtfaktor.

Blekinge har även varit tätt knutna till gruppen kring den nationella samordnaren för unga som varken arbetar eller studerar - Inger Ashing - och uppmärksammat Blekinge för arbetet med BUL 2.0 och Blekinges pragmatiska strategiska systemsamverkan.

Arbetsmarknadsminister Ylva Johansson besökte flera Navigatorcentrum vid resor i Blekinge.

Alla kommunerna deltog, utanför projektet, i en erfarenhetsutbytes- och studieresa till Örnköldsvik som liksom Blekinge ligger långt framme i arbetet med unga. Vi har även marknadsfört projektet på Europaforum i Växjö. mm.

Temagruppen Unga valde ut BUL 2.0 som ett av fem PO3-projekt i Sverige för att beskriva arbetet med "Att arbeta med unga nyanlända". Det var tydligt att det var en utmaning för Temagruppen att hitta insatser i PO3 som faktiskt arbetade med nyanlända. Att de i BUL 2.0 hittade sitt första exempel inom PO3 indikerar förmodligen projektets dynamik och förmåga att läsa av och anpassa verksamheten utifrån målgruppens föränderliga och faktiska behov. Det visar också på kraften i att kommunerna har en infrastruktur och strategisk systemsamverkan för att möta målgruppen ungas över tid varierande behov. Samhället konstaterar ofta att målgruppen är heterogen, men behandlar likväl ofta gruppen som homogen. Den heterogena gruppens behov förändras dessutom snabbt. Samhällets lösningar för att stödja de unga behöver ta hänsyn till

den verkligheten och dessutom vara uthålliga. Fokus och intresse för dessa långsiktiga frågor får nog anses lida av att samhället har svårt att hållbart fokusera på unga behov över tid. Behoven kvarstår, men samhället vill gärna sätta nya rubriker när man går från att jobba med unga till att jobba med nyanlända exempelvis. Behoven ändras, men arbetet skulle gynnas av större uthållighet.

Vidare blev BUL 2.0 utvalt som ett av fyra PO3-projekt i Europa att profileras som exempelprojekt för satsningarna mot Europas ungdomsarbetslöshet. De fyra projekten marknadsfördes bl.a. i en broschyr som EU-kommissionen tog fram.

Liv i Livet är en utbildning som har bedrivits under 10 års tid, med olika längd och målgrupp. Det innebär att Liv i Livet är känt i länet och det underlättar kommunikation, spridning och påverkansarbetet då det redan finns kända vägar för kommunikation inom länet.

Projektresultat från BUL 2.0 spreds även vid en spridningskonferens som Region Blekinge anordnade den 16 maj 2018 där bl.a. unga deltagare och regionala politiker deltog. Radio och tidningar gjorde bra reportage om Blekinges arbete med unga och spred budskapet om att ungdomsarbetslösheten nu halverats sedan 2013.

Uppföljning och utvärdering

Hur har extern utvärderare konkret bidragit till projektarbetet? Hur har ni själva arbetat med uppföljning och utvärdering i projektet? På vilket sätt har det varit ett stöd för projektverksamheten?

Projektet är ett PO3-projekt där extern utvärdering eller följeforskning ej fick ske inom ramen för projektet.

Projektet har gjort större halvårsvisa projektuppföljningar som rapporterats till Svenska ESF-rådet. Projektuppföljningarna har haft utvärderande element och inneburit en möjlighet för projekt och delprojekt att stanna upp, reflektera och ta till vara det som gjorts. Projektet har bl.a. följt upp unga sex månader efter att de avslutats i projektet. Dessa uppföljningar har varit ett utmärkt tillfälle för Navigatorcentrum och Liv i Livet att lära sig mer om hur verksamheten fungerat och hur den kan utvecklas.

Utvärderingar av Blekinges strategiska systemsamverkan pekade ut styrkeområden, framgångsfaktorer och förbättringsområden för arbetet som även kommit projektet till gagn.

Alla aktiviteter som projektet genomfört har följts upp och slutsatser har dragits om hur det gick. Projektledarnätverket har vid sina månadsvisa möten även reflekterat kring de aktiviteter som genomförts och utbytt erfarenheter och lärdomar inför framtiden.

Projektet har rapporterat indikatorerna på projektnivå, men även följt upp indikatorerna per projektaktör. För ett regionalt projekt med delprojektaktörer har det inneburit att vi i princip har behövt spegla den struktur som SCB byggt för projektrapportering eftersom projektet skulle rapportera som helhet till SCB. Det krävdes en avancerad modell för att hantera underlaget från tusentals deltagarrapporter och flera delprojekt så att dessa transparent kunde rapporteras till SCB med bevarande av utfall per projektaktör.

Projektet har i möten med projektledarnätverket kontinuerligt utvärderat vilka ändringar vi har behövt göra för att säkra projektresultaten. Resultatet av uppföljning och resultat av löpande analyser av förändringsbehov har rapporterats till styrgruppen som kunnat ta beslut på regional och lokal nivå baserat på de nedbrutna resultaten och slutsatserna.

Det har varit värdefullt för projektet att ha tillgång till data per aktör. Dock fanns det för Blekingeaktörernas och ungdomarnas del ingen vinst med att deltagarrapporterna behövde signeras och bli en ganska stor byråkrati. Hade systemet kunnat utformas utan den överbyggnaden hade vi kunnat fokusera på mer insatser för de unga, bemötande av de unga eller mer avancerade analyser av uppföljningsdata.

ESF krävde initialt att varje deltagare skulle få ett diplom. Vi är tacksamma för att vi kunde styra bort från detta eftersom de unga skulle upplevt utdelning av diplom som ett märkligt beteende från vår sida. Diplom har varit aktuella i vissa sammanhang, men i samhällets bemötande av unga bör samhället redan i ingången vara mer flexibla och avstå från eller hitta bättre alternativ rörande obligatoriska formalia. Utan ett bra bemötande riskerar satsade medel få sämre påverkan på den effekt vi söker med satsningen. Även om projektet självklart uppfyllt all kommunikation kring att det är Europeiska Socialfonden som finansierat projektet bör samhället ställa sig frågan hur detta kan göras enklare, och om loggor och information om finansiärer i sig är viktigt fokus i arbetet med ungas problem.

Varje lokalt Navigatorcentrum och Liv i Livet har under projektet gjort kontinuerliga uppföljningar vad deltagarna tycker varit bra eller mindre bra under tiden de varit i projektet. Projektet har kontinuerligt gjort anpassningar efter ungdomarnas återkoppling och även följt konjunktorens utveckling för att få så bra resultat som möjligt.

Liv i Livet

Ett av arbetssätten i Liv i Livet är att handledarna hela tiden stämmer av upplevelsen av att delta i Liv i Livet samt planeringen för deltagaren både individuellt och i gruppen.

Vid varje kursavslut har handledarna, deltagaren och involverade handläggare ett samverkansmöte. Även handledarna i Liv i Livet har utvärderat kursverksamheten. Alla resultat används vid framtida kursutformning.

Beskriv hur ert projektresultat helt eller delvis kommer att användas i ordinarie verksamhet och i befintliga strukturer. Om implementering uteblir - beskriv varför? Hur har ni arbetat för att resultaten tas om hand?

Blekingekommunerna vill ta tillvara den värdegrund och förhållningssätt som Navigatorcentrum står för. Navigatorcentrum kommer finnas kvar i samtliga kommuner efter projektavslut och verksamheten kommer fortsätta med liknande inriktning och förbli en snabbfotad och flexibel organisation med en fast, fungerande struktur som står redo att följa ungdomarnas behov och förändrade konjunkturer. Alla Navigatorcentrum har även ambitionen att fortsätta träffas regelbundet på eget initiativ. Verksamheten är ju inte lagstadgad, men tack vare de goda resultaten har politiken givit sitt stöd och arbets- och samverkansmetoder har fått stå modell för andra verksamheter i kommunerna. Konjunkturen förändras hela tiden i vårt samhälle och vi förändrar vår verksamhet utifrån den och vad ungdomarna behöver.

Landstinget Blekinge gör nu en större utvärdering av konceptet med den arbetslivsorienterade rehabiliteringskursen som arrangerats åtta gånger under projektet. Landstinget Blekinge arbetar även med andra satsningar för att hantera unga Blekingars ohälsa. I ESF-projektet Mind the Gap kommer Landstinget Blekinge samverka med alla Blekinges Navigatorcentrum för att stödja unga med särskilda behov.

Navigatorcentrum kommer finnas kvar i samtliga Blekingekommuner även efter BUL 2.0 tar slut.

Kommentarer och tips

Vilka tips vill ni delge framtida projekt? Vad gick bra och varför? Vad gick mindre bra och varför?

Utgå alltid från individen och var den står och möt ungdomarna på deras spelplan. Tänk på att man behöver må bra för att det ska gå bra, bygg på de mjuka delarna (självkänsla, självförtroende och måendet) först innan man börjar jobba på de hårda (CV, PB, intervjuer mm.).

Försök få lokaler som är inbjudande och lätta att hitta till.

Samverka med alla aktörer ni kan tänkas behöva samverka med inom den egna kommunala verksamheten, samt andra myndigheter och regionala aktörer. Ge inte upp samverkan utan arbeta hårt för att få systematik och bärande relationer i samverkan mellan olika instanser och gör det prestigelöst. Reflektera över om det ni gör är rätt saker och ha alltid med ett 'varför' i den reflektionen.

BUL 2.0 har haft ett projektledarnätverk som har träffats regelbundet. Även relevanta aktörer som Arbetsförmedlingen och viktiga systerprojekt som Kaoskompaniet har varit med i projektledarnätverket. Mötena har varit mycket värdefulla för att knyta samman insatserna, koordinera aktiviteter och dra lärdomar och inspirera varandra.

Kombinationen mellan operativ och strategisk systemsamverkan har givit Blekinge en enorm hävkraft i form av ökad tillit och utvecklat samarbete med stor innovationskraft på en helt annan nivå än ett isolerat operativt projekt hade kunnat åstadkomma. Genom Blekinges strategiska systemsamverkan har aktörerna lämnat tiden bakom sig då utvecklingen skedde ganska splittrat och utan tydliga gemensamma mål och prioriteringar. Nyttan med många insatser som tidigare genomfördes lokalt var inte tydliga för övriga aktörer och ibland inte ens för genomföraren själv. Under åren 2013-2017 har Blekinges strategibärande aktörer gemensamt prioriterat och genomfört verksamheten och styrt mot gemensamt uppsatta mål. Den operativa samverkan som genomförts under projektet har bidragit till att uppnå Blekinges gemensamma strategiska mål. Att vi arbetat mot gemensamma strategiska mål har gynnat utvecklingen av stor tillit mellan aktörerna.

Kontaktperson för ytterligare information:

Namn: Hanna Nilsson
Telefon: 0455-322044
E-post: hanna.nilsson@regionblekinge.se

Underskrift projektansvarig / projektledare:

Datum: _____ Namnteckning _____

Namnförtydligande _____

Skicka även dokumentet till projektets ansvarige samordnare på Svenska ESF-rådet via e-post

Motivering till bedömning

Samordnare som bedömt slutrapport